

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, XXX
[...]^C

KOMISIJAS REGULA (ES) NR. .../..

([...]^C gada [...]),

**ar kuru groza Regulu (ES) Nr. .../..., ar ko nosaka tehniskās prasības un
administratīvās procedūras gaisa kuģu ekspluatācijai atbilstīgi Eiropas Parlamenta
un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008**

KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. .../..

([...] gada [...]),

ar kuru groza Regulu (ES) Nr. .../..., ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras gaisa kuģu ekspluatācijai atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 20. februāra Regulu (EK) Nr. 216/2008 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un par Eiropas Aviācijas drošības aģentūras izveidi, un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 91/670/EEK, Regulu (EK) Nr. 1592/2002 un Direktīvu 2004/36/EK ⁽¹⁾, jo īpaši tās 8. panta 5. punktu, tā kā:

- (1) Regula (ES) Nr. .../... nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras gaisa kuģu ekspluatācijai;
- (2) saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 22. panta 2. punktu īstenošanas noteikumos par lidojuma laika, darba laika un atpūtas laika prasībām sākotnēji jāiekļauj visi Regulas (EEK) Nr. 3922/91 III pielikuma Q daļas būtiskie nosacījumi, ņemot vērā jaunākos zinātniskos un tehniskos pierādījumus;
- (3) tāpēc ir jāgroza Regula (ES) Nr. .../..., lai tajā iekļautu lidojuma un darba laika ierobežojumus un atpūtas prasības;
- (4) Regulā (ES) Nr. .../... ņemti vērā ierobežojumi un minimālie standarti, kas jau noteikti Direktīvā 2000/79/EK (5). Attiecībā uz civilās aviācijas mobilajiem darba ņēmējiem vienmēr jāievēro šajā direktīvā noteiktie ierobežojumi. Regulas (ES) Nr. .../... noteikumus un citus saskaņā ar šo regulu apstiprinātos noteikumus nekādos apstākļos nedrīkst paplašināt, tādējādi pazeminot aizsardzības līmeni šiem darba ņēmējiem. Šīs regulas noteikumi neskar arī valstu sociālos tiesību aktus par augstāku aizsardzības līmeni;
- (5) Eiropas Aviācijas drošības aģentūra ir sagatavojusi īstenošanas noteikumu projektu un to kā atzinumu iesniegusi Eiropas Komisijā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 19. panta 1. punktu;
- (6) šajā regulā paredzētie pasākumi atbilst atzinumam, ko sniegusi Komiteja, kas izveidota ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 65. pantu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (ES) Nr. .../... groza šādi.

1. 2. pantā pievienota šāda definīcija:

⁽¹⁾ OV L 79, 13.03.2008., 1. lpp.

““Gaisa taksometru lidojumi” lidojuma laika un darba laika ierobežojumu ziņā ir komerciāli aviopārvadājumi, kas nav plānveida un ko veic pēc pieprasījuma ar lidmašīnām, kuru maksimālā pasažieru sēdvietu konfigurācija (*MOPSC*) ir 19 vai mazāka.”

2. 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu punktu:

“8. pants

Lidojumu laika ierobežojumi

Uz lidojuma un darba laika ierobežojumiem attiecas šādi nosacījumi.

Ekspluatantiem, kas veic komerciālos aviopārvadājumus ar lidmašīnām, jāievēro III pielikuma *FTL* apakšdaļa. III pielikuma *FTL* apakšdaļas noteikumi neattiecas uz šādām *CAT* darbībām:

gaisa taksometru lidojumi ar lidmašīnu;

neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta lidojumi ar lidmašīnu;

lidojumi ar viena pilota apkalpi.

Kamēr par šādām darbībām nav pieņemti saistītie Īstenošanas noteikumi, ir spēkā Regulas (EEK) Nr. 3922/91 8. panta 4. punkta un III pielikuma Q apakšdaļas noteikumi un saistītie valsts līmenī noteiktie atbrīvojumi, ko pamato kompetento iestāžu veiktie drošības risku izvērtējumi.”

3. II pielikumam tiek pievienoti šādi jauni punkti:

“ARO.OPS.230 Diennakts ritmu traucējošu grafiku noteikšana

FTL nolūkā kompetentā iestāde, ievērojot ORO.FTL.105. punktā norādītās terminu “agra tipa” un “vēla tipa” definīcijas, nosaka, kurš no abiem diennakts ritmu traucējošo grafiku veidiem piemērojams visiem kompetentās iestādes uzraudzītajiem komerciālo aviopārvadājumu ekspluatantiem.”

ARO.OPS.235 Individuālu lidojuma laika specififikācijas shēmu apstiprināšana

Kompetentā iestāde apstiprina lidojuma laika specififikācijas shēmas, ko ierosinājuši komerciālo aviopārvadājumu ekspluatanti, ja ekspluatants ir pierādījis atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās III pielikuma *FTL* apakšdaļai.

- (a) Ja ekspluatanta ierosinātajā lidojuma laika specififikācijas shēmā ir novirzes no Aģentūras izdotajām Sertifikācijas specififikācijām, kompetentā iestāde piemēro Regulas (EK) Nr. 216/2008 22. panta 2. punktā aprakstīto procedūru.
- (b) Ja ekspluatanta ierosinātajā lidojuma laika specififikācijas shēmā ir atkāpes no piemērojamiem Īstenošanas noteikumiem, kompetentā iestāde piemēro Regulas (EK) Nr. 216/2008 14. panta 6. punktā aprakstīto procedūru.
- (c) Apstiprinātajām novirzēm vai atkāpēm pēc to piemērošanas jāveic neatkarīga zinātniska un medicīniska izvērtēšana.

4. III pielikumā ir iekļauta jauna *FTL* apakšdaļa atbilstīgi šīs regulas pielikumam.

2. pants

3 gadus pēc Regulas stāšanās spēkā Aģentūra izvērtēs efektivitāti Regulas (ES) Nr. .../... II un III pielikuma prasībām par lidojuma un darba laika

ierobežojumiem un atpūtu. Šī izvērtēšana jāpamato ar ekspluatācijas datiem, kas apkopoti ilgtermiņā pēc Regulas stāšanās spēkā, un izvērtēšanā jāaplūko vismaz šādi aspekti:

1. vairāk nekā 13 stundu ilga darba laika ietekme labvēlīgākā dienas laikā;
2. vairāk nekā 10 stundu ilga darba laika ietekme mazāk labvēlīgā dienas laikā;
3. vairāk nekā 11 stundu ilga darba laika ietekme uz apkalpes locekļiem nezināmā aklimatizācijas stadijā;
4. augsta sektoru skaita (>6) iespējamā ietekme uz apkalpes locekļu modrību;
5. diennakts ritmu traucējošu grafiku ietekme uz kumulatīviem ierobežojumiem.

3. pants

1. Šī regula stājas spēkā 20. dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. Regulu piemēro no [brīža, kad pagājis 1 gads kopš tās stāšanās spēkā].
3. Atkāpjoties no 1. punkta otrā apakšpunkta, dalībvalstis var izlemt līdz [2 gadiem pēc šīs regulas stāšanās spēkā] piemērot nevis ORO.FTL.210. punkta e) apakšpunktu, bet vēl aizvien piemērot Regulas (EEK) Nr. 3922/91 8. panta 4. punktu un III pielikuma Q apakšdaļas OPS 1.1115. punktu, un saistītos valsts līmenī noteiktos atbrīvojumus, kuru pamatā ir kompetento iestāžu veiktie drošības risku izvērtējumi.
4. Ja dalībvalsts piemēro 2. punkta noteikumus, tai par to jāinformē Komisija un Aģentūra. Informatīvajā paziņojumā jāapraksta šīs atkāpes iemesli un ilgums, kā arī īstenošanas programma ar paredzētajiem pasākumiem un to īstenošanas laiku.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Komisijas vārdā

Komisijas loceklis

PIELIKUMS

ORO DAĻA (ORGANIZĀCIJĀM PIEMĒROJAMĀS PRASĪBAS)

Apakšdaļa — Lidojuma un darba laika ierobežojumi un atpūtas prasības

1. sadaļa

Vispārīgi

ORO.FTL.100 Tvērums

Šajā apakšdaļā ir noteiktas ekspluatantiem piemērojamās prasības par lidojuma un darba laika ierobežojumiem, kā arī prasības par apkalpes locekļu atpūtu.

ORO.FTL.105 Definīcijas

Šajā apakšdaļā izmanto šādas definīcijas.

“Aklimatizējies” — tiek uzskatīts, ka apkalpes loceklis ir aklimatizējies laika zonai ar 2 stundu novirzi no izlidošanas punkta vietējā laika. Ja vietējais laiks darba sākšanas vietā par vairāk nekā 2 stundām atšķiras no vietējā laika darba beigšanas vietā, apkalpes locekļa aklimatizāciju izvērtē atbilstīgi vērtībām šajā tabulā, lai aprēķinātu maksimālo dienas FDP.

Laika starpība (h) starp atsauces laiku un vietējo laiku vietā, kur apkalpes loceklis sāk nākamo darbu	Kopš ziņošanas pagājušais laiks saskaņā ar atsauces laiku				
	<48	48–71:59	72–95:59	96–119:59	≥120
< 4	B	D	D	D	D
≤6	B	X	D	D	D
≤9	B	X	X	D	D
≤12	B	X	X	X	D

“B” — apkalpes loceklis ir aklimatizējies vietējam laikam izlidošanas laika zonā.

“D” — apkalpes loceklis ir aklimatizējies vietējam laikam vietā, kur apkalpes loceklis sāk nākamā darba izpildi.

“X” — apkalpes loceklis ir nezināmā aklimatizācijas stadijā.

“Izmitināšanas vieta” dežūru un dalītu dienesta pienākumu gadījumā ir klusa un ērta vieta, kas nav pieejama plašākai sabiedrībai, kur ir apgaismojuma un temperatūras regulēšanas iespējas, kas ir aprīkota ar vajadzīgajām mēbelēm, kur apkalpes loceklis var izgulēties un kas ir pietiekami ietilpīga, lai tajā vienlaikus izmitinātu visus apkalpes locekļus un nodrošinātu viņu piekļuvi pārtikai un dzērieniem.

“Darbs lidostā” — iepriekš paziņots un noteikts laika periods, kad apkalpes loceklim pēc ekspluatanta pieprasījuma jābūt nekavējoties pieejamam lidostā, lai saņemtu lidojuma vai pozicionēšanas uzdevumus vai citus pienākumus.

“Paplašināta lidojumu apkalpe” — lidojumu apkalpe, kuras locekļu skaits pārsniedz gaisa kuģa ekspluatācijai nepieciešamo minimālo apkalpes locekļu skaitu, lai katrs apkalpes loceklis varētu atstāt norīkoto darba vietu un atpūtai lidojuma laikā šo apkalpes locekli varētu aizstāt ar citu pienācīgi kvalificētu apkalpes locekli.

“Pārtraukums” — *FDP* ietilpstošs laika periods, kas ir īsāks par atpūtas laiku un tiek uzskatīts par daļu no dienesta pienākumu pildīšanas laika, un pārtraukuma laikā apkalpes loceklis ir atbrīvots no visu uzdevumu izpildes.

“Novēlota ziņošana” — situācija, kad ekspluatants atliek ieplānotu *FDP*, pirms apkalpes loceklis ir atstājis savu atpūtas vietu.

“Diennakts ritmu traucējošs grafiks” — apkalpes locekļa saraksts, kurā ietilpst viens *FDP* vai vairāki *FDP*, kas tiek sākti, pabeigti vai notiek jebkurā dienas vai nakts daļā laika zonā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies, un tas liedz apkalpes loceklim gulēt optimāli piemērotā gulēšanas laikā. Grafiks var traucēt diennakts ritmam, ja darbs tiek sākts agri no rīta, pabeigts vēlu vakarā un tiek veikts pa nakti.

(a) “Agra tipa” diennakts ritmu traucējošs grafiks:

(1) “agri sākts” — darba periods, ko sāk laikposmā no plkst. 05.00 līdz 05.59 laika zonā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies;

(2) “vēlu pabeigts” — darba periods, ko sāk laikposmā no plkst. 23.00 līdz 01.59 laika zonā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies.

(b) “Vēla tipa” diennakts ritmu traucējošs grafiks:

(1) “agri sākts” — darba periods, ko sāk laikposmā no plkst. 05.00 līdz 06.59 laika zonā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies;

(2) “vēlu pabeigts” — darba periods, ko sāk laikposmā no plkst. 00.00 līdz 01.59 laika zonā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies.

(c) “Darbs naktī” — darba periods, kurā ietilpst kāda daļa no laikposma starp plkst. 02.00 un 04.59 laika zonā, kur apkalpe ir aklimatizējusies.

“Darbs” — ikviens uzdevums, ko apkalpes loceklis veic ekspluatanta labā, tostarp lidošana, administratīvs darbs, apmācības un pārbaužu nodrošināšana vai iziešana, kā arī daži dežūras elementi.

“Darba periods” — laikposms, kas sākas, kad ekspluatants liek apkalpes loceklim atskaitīties vai sākt darbu, un kas beidzas, kad šis apkalpes loceklis tiek atbrīvots no visiem pienākumiem.

“Pāreja austrumu–rietumu virzienā un rietumu–austrumu virzienā” — pāreja uz mājas bāzi starp rotāciju, šķērsojot 6 vai vairāk laika zonas vienā virzienā, un rotāciju, šķērsojot 4 vai vairāk laika zonas pretējā virzienā.

“Lidojuma darbalaika periods (*FDP*)” — laikposms, kas sākas, kad apkalpes loceklim ir jāatskaitās par darba pienākumiem, piemēram, lidojumu vai lidojumu sērijas, un noslēdzas,

kad gaisa kuģis visbeidzot apstājas un tiek izslēgti dzinēji, noslēdzoties pēdējam lidojumam, kurā attiecīgā persona pilda strādājoša apkalpes locekļa pienākumus.

“Lidojuma laiks” — lidmašīnām un motorplanieriem tūristu pārvadāšanai tas ir laikposms no brīža, kad gaisa kuģis sāk kustību no stāvvietas, lai veiktu pacelšanos, līdz brīdim, kad gaisa kuģis apstājas tam paredzētā stāvvietā un tiek izslēgti visi dzinēji un propelleri.

“Mājas bāze” — ekspluatanta noteikta vieta apkalpes loceklim, no kuras apkalpes loceklis parasti sāk un beidz darba periodu vai summāro darba periodu sēriju un kur ekspluatants parastos apstākļos neatbild par attiecīgā apkalpes locekļa izmitināšanu.

“Vietējā diena” — 24 stundu ilgs laika periods, kas sākas plkst. 00.00 pēc vietējā laika.

“Vietējā nakts” — 8 stundu ilgs laika periods no plkst. 22.00 līdz 08.00 pēc vietējā laika.

“Strādājošs apkalpes loceklis” — apkalpes loceklis, kas veic savus pienākumus gaisa kuģī lidojuma laikā.

“Pozicionēšana” — nestrādājoša apkalpes locekļa pārvietošana no vienas vietas uz citu saskaņā ar ekspluatanta norīkojumu, neskaitot laiku, kas pavadīts ceļā no mājas uz norādīto ziņošanas vietu mājas bāzē un pretēji, kā arī laiku, kas pavadīts, veicot vietēju pārvietošanu no atpūtas vietas uz vietu, kur tiks sākta darba izpilde, un pretēji.

“Atsauces laiks” — vietējais laiks ziņošanas punktā laika joslā, kas par 2 stundām atšķiras no vietējā laika vietā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies.

“Atpūtas telpa” — guļamvieta vai sēdvietā ar kāju un pēdu balstu, kur apkalpes loceklis var gulēt gaisa kuģī.

“Rezervācija” — laika periods, kad pēc ekspluatanta rīkojuma apkalpes locekļiem jābūt pieejamiem lidojuma vai pozicionēšanas uzdevumu vai citu pienākumu saņemšanai, par to paziņojot vismaz 10 stundas pirms attiecīgo piešķirto pienākumu sākšanas.

“Atpūtas periods” — ilgstošs, nepārtraukts un noteikts laika periods pēc un/vai pirms pienākumu veikšanas, kura laikā apkalpes loceklis ir atbrīvots no visiem saviem pienākumiem un rezervācijas.

“Rotācija” — darbs vai darbu sērija ar vismaz vienu lidojumu un atpūtas periodu ārpus mājas bāzes, un šis darbs vai darbu sērija tiek sākti mājas bāzē un pabeigti, atgriežoties uz atpūtas periodu mājas bāzē, kur ekspluatants vairs nav atbildīgs par apkalpes locekļu izmitināšanas nodrošināšanu.

“Viena brīvdiena” — lai nodrošinātu atbilstību Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvai 2000/79/EK, šis termins apzīmē laiku, kad nav jāveic nekādi pienākumi un kas ilgst vienu dienu un divas vietējās nakts; daļa no brīvdienas var būt arī atpūtas periods.

“Sektors” — laiks no brīža, kad gaisa kuģis izkustas, lai paceltos, līdz brīdim, kad tas apstājas pēc nosēšanās noteiktā stāvvietā.

“Dežūra” — iepriekš paziņots un noteikts laika periods, kad ekspluatants prasa, lai apkalpes loceklis būtu pieejams saņemt norīkojumu veikt lidošanas vai pozicionēšanas uzdevumus vai citus pienākumus bez atpūtas perioda starpā, piemēram:

- (a) dežūra lidostā nozīmē dežurēšanu lidostā, kad var saņemt arī norīkojumu pienākumu veikšanai;
- (b) cita veida dežūra nozīmē dežurēšanu vai nu mājās, vai piemērotā izmitināšanas vietā, kad var saņemt arī norīkojumu pienākumu veikšanai.

“Piemērota izmitināšanas vieta” — dežūras, dalītu dienesta pienākumu un minimālās atpūtas gadījumā šis termins apzīmē atsevišķu telpu katram apkalpes loceklim ar piemērotu aprīkojumu, kura atrodas klusā vidē un kurā ir gulta, pietiekama ventilācija, ierīce temperatūras un apgaismojuma intensitātes regulēšanai un piekļuve pārtikai un dzērieniem.

“Īpaši tālas distances darbības (*ULR*)” — tālas distances lidojumi, kuru plānotās lidošanas ilgums pārsniedz 16 stundas vai pienākumu pildīšanas ilgums lidojuma laikā pārsniedz 18 stundas.

“Diennakts vispavājinātākā līmeņa logs (*WOCL*)” — laikposms no plkst. 02.00 līdz 05.59 laika zonā, kur apkalpes loceklis ir aklimatizējies.

ORO.FTL.110 Eksploatanta pienākumi

Ja piemērojams ekspluatācijas veidam, ekspluatants:

- (a) publicē darbu sarakstus pietiekami savlaicīgi, lai apkalpes locekļi varētu plānot pienācīgu atpūtu;
- (b) nodrošina, ka lidojumu darba periodi būtu ieplānoti tā, lai apkalpes locekļiem nevienu brīdi neiestātos pārmērīgs pārgurums un lai viņi visos apstākļos varētu strādāt pietiekami augstā drošības līmenī;
- (c) nosaka ziņošanas laikus tā, lai pietiktu laika pienākumu veikšanai uz zemes;
- (d) ņem vērā saistību starp lidojumu darba periodu un atpūtas periodu biežumu un raksturu un ņem vērā kumulatīvo iedarbību, kas rodas, ilgstoši veicot darba pienākumus ar minimāliem atpūtas brīžiem;
- (e) nosaka tādu darba periodu struktūru, kas būtiski neizjauc izveidoto miega/darba ritmu, piemēram, mainot vietām darbu dienā un naktī;
- (f) ja nav iespējams izvairīties no diennakts ritmu traucējoša grafika, piemēro ARO.OPS.230. punktā noteikto diennakts ritmu traucējošā grafika veidu;
- (g) nodrošina pietiekami ilgus atpūtas periodus, lai apkalpes locekļi varētu pārvarēt nostrādātā darba ietekmi un līdz nākamā lidojumu darba perioda sākumam būtu atpūtušies;
- (h) plāno atkārtotas ilgstošas atpūtas periodus un pietiekami savlaicīgi paziņo par tiem apkalpes locekļiem;
- (i) gādā, ka lidojumu pabeigšana tiek plānota tā, lai tie iekļautos pieļaujamajā lidojumu darba periodā, ņemot vērā laiku, kāds nepieciešams pienākumu veikšanai pirms izlidošanas, pašam lidojumam, kā arī atgriezes laiku;
- (j) maina grafiku un/vai apkalpes komplektēšanas shēmu, ja šajā grafikā plānotajā sezonas periodā vairāk nekā 33 % lidojumu reālā ekspluatācija pārsniedz maksimālo lidojumu darba periodu.

ORO.FTL.115 Apkalpes locekļu pienākumi

Apkalpes locekļiem:

- (a) jāievēro IV pielikuma (*CAT* daļas) CAT.GEN.MPA.100. punkta prasības;
- (b) optimāli jāizmanto atpūtai dotās iespējas un telpas un pienācīgi jāplāno un jāizmanto savi atpūtas periodi.

ORO.FTL.120 Pārguruma riska vadība (FRM)

- (a) Ja šajā apakšdaļā vai piemērojamās Sertifikācijas specifikācijās tiek prasīta *FRM*, ekspluatantam *FRM* jāizveido, jāievieš un jāuztur spēkā kā vadības sistēmas būtiska daļa. Ar *FRM* jānodrošina atbilstība Regulas (EK) Nr. 216/2008 IV pielikuma 7.f, 7.g un 8.f punkta pamatprasībām. *FRM* jāapraksta ekspluatācijas rokasgrāmatā.
- (b) Izveidotajā, ieviestajā un spēkā uzturētajā *FRM* jāiekļauj:
 - (1) ekspluatanta filozofijas un principu apraksts saskaņā ar *FRM*, saukts par *FRM* drošības politiku;
 - (2) *FRM* procesu dokumentācija, tostarp procesi darbinieku informēšanai par viņu pienākumiem un procedūra šīs dokumentācijas grozīšanai;
 - (3) zinātniskie principi un zināšanas;
 - (4) apdraudējuma faktoru noteikšana un riska novērtēšanas process, ar kuru pārvaldīt ekspluatanta darbības riskus, ko rada apkalpes locekļu pastāvīgs pārgurums;
 - (5) riska mazināšanas process, kas nodrošina tūlītējas korektīvās darbības, lai efektīvi mazinātu ekspluatanta riskus, ko izraisījis apkalpes locekļu pārgurums, kā arī nodrošina ar šādu rīcību panāktās pārguruma risku mazināšanas pastāvīgu uzraudzību un regulāru novērtēšanu;
 - (6) *FRM* jāatbilst saraksta sistēmai vai lidojuma laika specifikācijas shēmai, ko izmanto ekspluatants;
 - (7) jānodrošina *FRM* vispārējās darbības pastāvīga uzlabošanās;
 - (8) *FRM* drošības nodrošināšanas procesi;
 - (9) *FRM* veicināšanas procesi.
- (c) *FRM* jāatbilst ekspluatanta lielumam un tā darbību būtībai un sarežģītībai, ņemot vērā ar šīm darbībām saistītos apdraudējumus un riskus un piemērojamo lidojuma laika specifikācijas shēmu.
- (d) Ja *FRM* drošības nodrošināšanas process liecina, ka nav uzturēti vajadzīgie drošības rādītāji, ekspluatantam jāveic riska mazināšanas pasākumi.

ORO.FTL.125 Lidojuma laika specifikācijas shēmas

- (a) Neskarot Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/79/EK par Eiropas Nolīgumu par civilās aviācijas mobilo darba ņēmēju darba laika organizēšanu, ekspluatantam jāizveido, jāievieš un jāuztur spēkā lidojuma laika specifikācijas shēmas, kas ir piemērotas veicamās ekspluatācijas veidiem un atbilst Regulai (EK) Nr. 216/2008 un šai apakšdaļai.
- (b) b) Pirms ieviešanas lidojuma laika specifikācijas shēmas ir jāapstiprina kompetentajā iestādē.
- (c) c) Lai pierādītu atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un šai apakšdaļai, ekspluatantam jāizmanto Aģentūras pieņemtās piemērojamās Sertifikācijas specifikācijas. Ja saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 22. panta 2. punktu ekspluatants vēlas novirzīties no Aģentūras pieņemtajām specifikācijām, pirms šīs novirzes ieviešanas ekspluatantam kompetentajā iestādē jāsniedz pilnīgs novirzes apraksts. Aprakstā jāiekļauj visas iespējami būtiskās rokasgrāmatu vai procedūru izmaiņas, kā arī novērtējums, kas pierāda, ka tiek ievēroti Regulas (EK) Nr. 216/2008 un šīs apakšdaļas noteikumi.

2. SADAĻA

Komerčiālo aviopārvadājumu ekspluatanti

ORO.FTL.200 Mājas bāze

Ekspluatants katram apkalpes loceklim nosaka mājas bāzes vietu.

ORO.FTL.205 Lidojuma darba periods (FDP)

- (a) Ekspluatants:
 - (1) nosaka katrai individuālai ekspluatācijai piemērotus ziņošanas laikus saskaņā ar ORO.FTL.110. punkta c) apakšpunktu;
 - (2) izveido procedūras, ar kurām nosaka, kā īpašos apstākļos, kuru dēļ var iestāties smags pārgurums, kapteinim pēc apspriešanās ar iesaistītajiem apkalpes locekļiem jāsamazina faktiskais *FDP* un/vai jāpaildzina atpūtas periods, lai novērstu jebkādu kaitīgu ietekmi uz lidojuma drošību.
- (b) Maksimālais bāzes *FDP* dienā.
 - (1) Neizmantojot pagarinājumu apkalpes locekļiem, kas ir aklimatizējušies, maksimālajam dienas *FDP* jāatbilst vērtībām šajā tabulā.

1. tabula. Maksimālais FDP dienā — aklimatizējušies apkalpes locekļi

FDP sākums	1–2 sektori	3 sektori	4 sektori	5 sektori	6 sektori	7 sektori	8 sektori	9 sektori	10 sektori
0600–1329	13:00	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00
1330–1359	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00
1400–1429	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
1430–1459	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
1500–1529	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
1530–1559	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00
1600–1629	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00
1630–1659	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00	09:00
1700–0459	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00	09:00
0500–0514	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
0515–0529	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
0530–0544	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
0545–0559	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00

(2) Kad apkalpes locekļi ir nezināmā aklimatizācijas stadijā, maksimālajam FDP dienā jāatbilst vērtībām šajā tabulā.

(i) Apkalpes locekļi nezināmā aklimatizācijas stadijā

Maksimālais FDP dienā atbilstīgi sektoriem						
1–2	3	4	5	6	7	8
11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00

(3) Kad apkalpes locekļi ir nezināmā aklimatizācijas stadijā un ekspluatants ir ieviesis FRM, maksimālajam FDP dienā jāatbilst šajā tabulā norādītajām vērtībām.

(ii) **Apkalpes locekļi nezināmā aklimatizācijas stadijā saskaņā ar FRM**

Vērtības no šīs tabulas var piemērot, ja ar ekspluatanta *FRM* pastāvīgi tiek uzraudzīta vajadzīgo drošības rādītāju uzturēšana.

Maksimālais FDP dienā atbilstīgi sektoriem						
1-2	3	4	5	6	7	8
12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00

(c) *FDP* ar atšķirīgu ziņošanas laiku lidojumu apkalpei un salona apkalpei.

Ja vienā un tajā pašā lidojumā vai lidojumu sērijā laiks, kas salona apkalpei nepieciešams pirmslidojuma instruktāžas veikšanai, ir ilgāks nekā lidojumu apkalpei, salona apkalpes *FDP* var papildzināt par starpību starp salona apkalpes un lidojumu apkalpes ziņošanas laiku. Starpība nedrīkst pārsniegt 60 minūtes. Salona apkalpes maksimālajam dienas *FDP* jābūt saskaņā ar laiku, kad lidojumu apkalpe ziņo par savu *FDP*, taču *FDP* sākas līdz ar salona apkalpes ziņošanas brīdi.

(d) Maksimālais dienas *FDP*, izmantojot pagarinājumus bez atpūtas lidojuma laikā.

- (1) Maksimālo dienas *FDP* var pagarināt par laiku līdz 1 stundai maksimāli divas reizes 7 secīgās dienās. Šajā gadījumā:
 - (i) minimālais atpūtas laiks pirms lidojuma un pēc lidojuma jāpapildzina par 2 stundām;
 - (ii) atpūtas laiks pēc lidojuma jāpapildzina par 4 stundām.
- (2) Pagarinājuma izmantošana ir jāplāno iepriekš, un tā maksimālie ierobežojumi ir šādi:
 - (i) 5 sektori, ja neskar *WOCL*;
 - (ii) 4 sektori, ja skar *WOCL*, kas nepārsniedz 2 stundas;
 - (iii) 2 sektori, ja skar *WOCL*, kas pārsniedz 2 stundas.
- (3) Maksimālā bāzes dienas *FDP* pagarinājumu bez atpūtas lidojumā nedrīkst apvienot ar pagarinājumiem, kuru iemesls ir atpūta lidojumā vai dalīti dienesta pienākumi vienā un tajā pašā darba periodā.
- (4) Ja pagarinājumus izmanto secīgiem *FDP*, starp diviem pagarinātajiem *FDP* secīgi jānodrošina papildu atpūta pirms lidojuma un pēc lidojuma.
- (5) Lidojuma laika specifikācijas shēmās jānosaka maksimālā bāzes dienas *FDP* pagarinājumu ierobežojumi saskaņā ar attiecīgajam ekspluatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifikācijām, ņemot vērā:
 - (i) nolidoto sektoru skaitu;

- (ii) *WOCL* skārumu.
- (e) Maksimālais dienas *FDP*, izmantojot pagarinājumus, kuru iemesls ir atpūta lidojuma laikā.
- (1) Lidojuma laika specifikācijas shēmās jānosaka nosacījumi maksimālā bāzes dienas *FDP* pagarinājumiem ar atpūtu lidojuma laikā saskaņā ar attiecīgajam ekspluatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifikācijām, ņemot vērā:
 - (i) nolidoto sektoru skaitu;
 - (ii) katram apkalpes loceklim atvēlēto minimālo atpūtas laiku lidojumā;
 - (iii) atpūtai lidojumā paredzēto telpu veidu;
 - (iv) pamata lidojumu apkalpes paplašināšanu.
- (f) Neparedzēti apstākļi lidojumā — pēc gaisa kuģa kapteiņa ieskatiem.
- (1) Nosacījumiem, kas regulē to, kā gaisa kuģa kapteinis var mainīt lidojumu darba periodu un darba un atpūtas periodu ierobežojumus, ja lidojumā ziņošanas sākumā vai pēc ziņošanas rodas neparedzēti apstākļi, ir jāatbilst šādām prasībām:
 - (i) maksimālais bāzes *FDP* dienā, ko iegūst pēc b), e) apakšpunkta vai ORO.FTL.220. punkta piemērošanas, nedrīkst pārsniegt 2 stundas, ja vien lidojumu apkalpe nav paplašināta, un tādā gadījumā maksimālo lidojumu darba periodu nedrīkst paildzināt par vairāk kā 3 stundām;
 - (ii) ja *FDP* laikā beidzamajā sektorā pēc pacelšanās rodas neparedzēti apstākļi, kuru dēļ tiek pārsniegts atļautais pagarinājums, lidojumu drīkst turpināt līdz plānotajam vai rezerves galapunktam;
 - (iii) atpūtas periodu pēc *FDP* var saīsināt, bet tas nekad nedrīkst būt īsāks par 10 stundām.
 - (2) Neparedzētu apstākļu gadījumā, kas var izraisīt smagu pārgurumu, kapteinim, lai novērstu lidojuma drošību apdraudošus faktorus, jāsamazina faktiskais lidojumu darba periods un/vai jāpaildzina atpūtas periods.
 - (3) Pirms lēmuma pieņemšanas par šīm izmaiņām kapteinim ar visiem apkalpes locekļiem jāapspriežas par viņu modrības līmeni.
 - (4) Ekspluatantam jāpieprasa, lai kapteinis iesniedz ekspluatantam ziņojumu, kad pēc kapteiņa ieskatiem tiek paildzināts *FDP* vai saīsināts atpūtas laiks.
 - (5) Ja *FDP* pagarinājums vai atpūtas perioda saīsinājums pārsniedz 1 stundu, ziņojuma kopija, kurai ekspluatants pievieno savus komentārus, jānosūta uz kompetento iestādi ne vēlāk kā 28 dienas pēc attiecīgā notikuma.

(6) Eksploatantam jāievieš process šajā punktā aprakstītajai lēmumu pieņemšanai, kas neparedz soda sankcijas, un tas jāapraksta Eksploatācijas rokasgrāmatā.

(g) Neparedzēti apstākļi lidojuma laikā — novēlota ziņošana.

Eksploatants saskaņā ar attiecīgajam eksploatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifikācijām Eksploatācijas rokasgrāmatā nosaka procedūras novēlotas ziņošanas gadījumiem.

ORO.FTL.210 Lidojuma laiki un darba periodi

(a) Nedrīkst pārsniegt kopējo darba periodu, ko var noteikt katram apkalpes loceklim:

(1) 60 darba stundas 7 secīgās dienās;

(2) 110 darba stundas 14 secīgās dienās;

(3) 190 darba stundas 28 secīgās dienās, iespējami vienmērīgāk sadalītas visā šajā periodā.

(b) Nedrīkst pārsniegt kopējo lidošanas laiku lidojumos, kad atsevišķs apkalpes loceklis ir norīkots par strādājošu apkalpes locekli:

(1) 100 lidošanas stundas 28 secīgās dienās;

(2) 900 lidošanas stundas kalendārajā gadā;

(3) 1000 lidošanas stundas 12 secīgos kalendārajos mēnešos.

(c) Darbs pēc lidojuma ir uzskatāms par pienākumu pildīšanu. Minimālais laika periods darbam pēc lidojuma eksploatantam jānosaka Eksploatācijas rokasgrāmatā.

ORO.FTL.215 Pozicionēšana

Ja eksploatants pozicionē apkalpes locekļus, ir spēkā šādi nosacījumi:

(a) pozicionēšana pēc ziņošanas, bet pirms eksploatācijas sākšanas uzskatāma par daļu no *FDP*, taču nav uzskatāma par sektoru;

(b) viss pozicionēšanai veltītais laiks uzskatāms par dienesta pienākumu pildīšanas laiku.

ORO.FTL.220 Dalīti dienesta pienākumi

(a) Saskaņā ar attiecīgajam eksploatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifikācijām lidojuma laika specifikācijas shēmās jānosaka šādi dalītu dienesta pienākumu elementi:

(1) minimālais pārtraukums uz zemes;

(2) atkāpjoties no ORO.FTL.205. punkta b) apakšpunkta, iespējamība paildzināt *FDP*, ņemot vērā pārtraukuma ilgumu uz zemes, apkalpes locekļiem nodrošinātas atpūtas telpas un citus nozīmīgus faktorus.

- (b) Pārtraukums uz zemes pilnībā ir uzskatāms par *FDP*.
- (c) Pēc dalītu dienesta pienākumu veikšanas nedrīkst sekot saīsināta atpūta.

ORO.FTL.225 Dežūra un darbs lidostā

Ja ekspluatants norīko apkalpes locekļus uz dežūru vai darbu lidostā, saskaņā ar attiecīgajam ekspluatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifikācijām ir spēkā šādi nosacījumi.

- (a) Dežūra un darbs lidostā ir jānorāda sarakstā; ir jānosaka dežūras sākuma un beigu laiks; lai attiecīgie apkalpes locekļi varētu plānot pienācīgu atpūtu, šis laiks iepriekš viņiem jāpaziņo.
- (b) Darbs lidostā noteikti uzskatāms par dienesta pienākumu pildīšanas laiku, un *FDP* jāaprēķina pilnībā no ziņošanas laika par darbu lidostā.
- (c) Ekspluatantam jānodrošina izmitināšanas vieta apkalpes locekļiem, kas veic dežūru lidostā.
- (d) Lidojuma laika specifikācijas shēmās ir jānorāda šādi elementi:
 - (1) maksimālais dežūras ilgums;
 - (2) dežūras ietekme uz maksimālo *FDP*, ko var piešķirt, ņemot vērā apkalpes locekļiem nodrošinātās atpūtas telpas un citus nozīmīgus faktoros, piemēram, nepieciešamību apkalpes locekļiem nekavējoties būt gatavībā, dežūras izraisītos miega traucējumus un/vai pietiekamu paziņojumu, lai sniegtu iespēju izgulēties starp izsaukšanu pildīt pienākumus un noteikto *FDP*;
 - (3) pamata minimālais atpūtas periods pēc dežūras, pēc kuras nav *FDP* piešķiruma;
 - (4) metode, saskaņā ar kuru skaitīt dežūrā pavadīto laiku, lai aprēķinātu pienākumu pildīšanas stundu kopējo skaitu.

ORO.FTL.230 Rezervācija

Ja ekspluatanti norīko apkalpes locekļus rezervācijai, tad saskaņā ar attiecīgajam ekspluatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifikācijām spēkā ir šādi nosacījumi:

- (a) rezervācija ir jāiekļauj sarakstā.
- (b) Lidojuma laika specifikācijas shēmās ir jānorāda šādi elementi:
 - (1) maksimālais jebkura atsevišķa rezervācijas perioda ilgums;
 - (2) secīgu rezervācijas dienu skaits, ko var piešķirt vienam apkalpes loceklim.

ORO.FTL.235 Atpūtas periodi

- (a) Minimālais atpūtas periods mājas bāzē.

Minimālajam atpūtas periodam pirms *FDP* sākšanas no mājas bāzes:

- (1) jābūt vismaz tikpat ilgam kā darba periodam pirms tā vai arī vismaz 12 stundas ilgam, izvēloties ilgāko periodu;
- (2) jāatbilst b) apakšpunkta prasībām, ja ekspluatants apkalpes loceklim nodrošina atbilstīgu izmitināšanu.

(b) Minimālais atpūtas periods ārpus mājas bāzes.

Minimālajam atpūtas periodam pirms FDP sākšanas ārpus mājas bāzes jābūt vismaz tikpat ilgam kā darba periodam pirms tā vai arī vismaz 10 stundas ilgam, izvēloties ilgāko periodu. Šajā periodā jāiekļauj iespēja 8 stundas izgulēties, kā arī ceļā pavadītais laiks un fizioloģiskajām vajadzībām atvēlētais laiks

(c) Saīsināta atpūta

Atkāpjoties no a) un b) apakšpunkta, lidojuma laika specifiskācijas shēmās var saīsināt minimālos atpūtas periodus saskaņā ar attiecīgajam ekspluatācijas veidam piemērojamām Sertifikācijas specifiskācijām, ņemot vērā šos elementus:

- (1) minimālais saīsinātās atpūtas periods;
- (2) secīgā atpūtas perioda paildzināšana;
- (3) *FDP* saīsināšana pēc saīsinātās atpūtas.

(d) Atkārtoti paildzināti atpūtas periodi

Lidojuma laika specifiskācijas shēmās jānorāda atkārtoti paildzināti atpūtas periodi, ar kuriem kompensē kopīgo pārgurumu. Minimālais atkārtotas paildzinātās atpūtas periods ir 36 stundas, proti, 2 vietējās naktis tā, lai laiks starp viena atkārtotās paildzinātās atpūtas perioda beigām un nākamā atkārtotas paildzinātās atpūtas perioda sākumu nekad nebūtu ilgāks par 168 stundām. Atkārtotās paildzinātās atpūtas periods divas reizes mēnesī jāpaildzina līdz 2 dienām.

(e) Lidojuma laika specifiskācijas shēmās saskaņā ar piemērojamām Sertifikācijas specifiskācijām jānorāda papildu atpūtas periodi, ar kuriem kompensē:

- (1) laika zonu atšķirību un *FDP* pagarinājumu ietekmi;
- (2) papildu kopīgo pārgurumu, ko izraisījuši diennakts ritmu traucējoši grafiki;
- (3) mājas bāzes maiņa.

ORO.FTL.240 Ēdināšana

- (a) Lai neviena apkalpes locekļa veiktspēja nepasliktinātos, *FDP* laikā jānodrošina iespēja paēst un padzerties, īpaši tad, ja *FDP* pārsniedz 6 stundas.
- (b) Tas, kā *FDP* laikā tiks nodrošināta apkalpes locekļu ēdināšana, ekspluatantam jānorāda Ekspluatācijas rokasgrāmatā.

ORO.FTL.245 Lidojumu laika, darba laika un atpūtas periodu uzskaitē

- (a) Ekspluatantiem 24 mēnešus jā saglabā šāda informācija:

- (1) individuāla uzskaites dokumentācija par katru apkalpes locekli līdz ar datiem par:
 - (i) lidojumu laikiem;
 - (ii) katra darba perioda un *FDP* sākumu, ilgumu un beigām;
 - (iii) atpūtas periodiem un brīvajām dienām, kad nav nekādu dienesta pienākumu;
 - (iv) norādīto mājas bāzi.
 - (2) Ziņojumi par pagarinātiem lidojumu darba periodiem un saīsinātiem atpūtas periodiem.
- (b) Pēc pieprasījuma ekspluatants sagādā atsevišķu lidojuma uzskaites dokumentu kopijas, kā arī informāciju par darba laikiem un atpūtas periodiem:
- (1) attiecīgajiem apkalpes locekļiem;
 - (2) citam ekspluatantam, sniedzot datus par kādu apkalpes locekli, kas ir šā ekspluatanta apkalpes loceklis vai kļūst par tādu.
- (c) Uzskaites dokumenti CAT.GEN.MPA.100. punkta b) apakšpunkta 5. daļā par apkalpes locekļiem, kas strādā pie vairāk nekā viena ekspluatanta, jāglabā 24 mēnešus.

ORO.FTL.250 Pārguruma vadības apmācība

- (a) Ekspluatants nodrošina sākotnējo un atkārtoto pārguruma mazināšanas apmācību apkalpes locekļiem, darbiniekiem, kas gatavo sarakstus par apkalpi, kā arī attiecīgajiem vadošajiem darbiniekiem.
- (b) Apmācībai jānotiek saskaņā ar ekspluatanta izveidotu mācību programmu, kas aprakstīta Ekspluatācijas rokasgrāmatā. Mācību programmā jābūt informācijai gan par iespējamiem pārguruma cēloņiem un sekām, gan par pasākumiem pārguruma mazināšanai.